

Otázka: Charakteristika psychologie, směry, metody, odvětví a využití

Předmět: Psychologie, Společenské vědy

Přidal(a): Miloslava Skopalová

PSYCHOLOGIE - PŘEDMĚT, CÍLE, VÝZNAMNÉ PSYCHOLOGICKÉ SMĚRY, METODY ZKOUMÁNÍ, ODVĚTVÍ PSYCHOLOGIE A JEJICH METODOLOGIE, VYUŽITÍ PSYCHOLOGIE V PROFESI PRACOVNÍKA SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

PSYCHOLOGIE

- Je společenská věda, která se zabývá člověkem, zkoumá a snaží se porozumět lidskému prožívání, chování, jednání a psychické regulaci chování
- termín vznikl složením latinských slov psyché(=duše) a logos(=věda)

PŘEDMĚT:

- Jsou psychické jevy: prožívání a chování
- Prožívání-část lidské psychiky, která je uzavřena v člověku, uvědomuje si ji, ale nelze vidět navenek
- Chování - vnější pozorovatelný projev lidské psychiky (reakce na hluk, podání ruky, ...)

- Psychická regulace chování-schopnost(=získané/naučené) řídit a ovlivňovat své chování pomocí psychických procesů (=vůle, myšlení, ...)

CÍLE :

- Popsat lidské chování a prožívání
- Snaha vysvětlit lidské chování a prožívání pomocí psychologických teorií
- Předvídat lidské chování a prožívání

VÝZNAMNÉ PSYCHOLOGICKÉ SMĚRY:

Behaviorismus: vychází z předpokladu, že základním prvkem zkoumání má být pozorovatelné a měřitelné chování a že psychická činnost má reflexní povahu

- Představitelé: Ivan Petrovič Pavlov, John Watson

Hlubinná psychologie: má názor, že lidské projevy jsou souhrnem vědomých i nevědomých procesů a člověk není vždy schopen vysvětlit motivy svého jednání, základním předmětem zkoumání je podvědomí

- Představitelé: Sigmund Freud, Carl Gustav Jung

Gestalt psychologie: hlavním předmětem zkoumání je vnímání, myšlení a učení

- Zastává názor, že celek je víc než jen součást částí
- Představitelé: Wolfgang Kohler a Kurt Lewin

Humanistická psychologie: předmětem zkoumání je člověk jako celá bytost, upozorňuje na jedinečnost každého z nás, ...

- Představitelé: Abraham Maslow

METODY ZKOUMÁNÍ

Pozorování

- Vždy musí mít cíl
- Introspektivní (pozoruji sám sebe) / extrospektivní (vnější chování člověka)
- Krátkodobé/ dlouhodobé

Rozhovor

- Cílem je vzbudit důvěru v klientovi, reagovat na jeho projevy a vytvořit anamnézu

Dotazník

- Psaný formulář
- Formy: anamnestický/ zájmový/ postojový

Experiment

- Přirozený (v přirozených podmínkách – škola, práce) / laboratorní (v laboratoři)
- Vždy přináší rizika, jak pro experimentátora, tak i pro objekt experimentu

Psychologické testy

- Užívané v aplikovaných psychologických disciplínách
- Diagnostikují: určité postoje, úrovně vlastností, zjištění traumat atd.

Rozbor výsledků činnosti

- Z výsledků klientovy činnosti: kresba, deník, životopis

Sociometrie

- Slouží ke zjišťování vztahu ve skupině lidí

ODVĚTVÍ PSYCHOLOGIE A JEJICH METODOLOGIE:

- Psychologie se dělí do 3 disciplín: základní, speciální a aplikované

Základní odvětví

- Obecná psychologie: zahrnuje obecné poznatky o lidské psychice
- Psychologie osobnosti: vývoj lidské psychiky od početí do smrti
- Ontogenetická psychologie: zabývá se vývojem člověka jako druhu a jako jedince od početí až do smrti
- Sociální psychologie: zabývá se vlivem společenských faktorů a vzájemným působením lidí ve společnosti na lidskou psychiku
- Experimentální psychologie: využívá metody experimentu ke zjištění a ověření poznatků
- Psychopatologie: zabývá se chorobnými změnami psychických jevů a jejich příčinami

Speciální odvětví

- Zoopsychologie: zabývá se psychikou zvířat

- Farmakopsychologie: zabývá se účinkem léku na lidskou psychiku
- Diferenční psychologie: zabývá se rozdíly mezi psychickými jevy
- Biopsychologie: vysvětluje psychiku na základě fyziologických procesů
- Psycholingvistika: zkoumá vztahy mezi myšlenkami a řečí

Aplikované odvětví

- Pedagogická psychologie: zkoumá psychologické základy, činitele a zákonitosti výchovy, vzdělávání a vyučování
- Poradenská psychologie: napomáhá člověku orientovat se ve složitých životních situacích
- Psychologie práce: zabývá se bezpečností práce, pracovním kolektivem, pracovním prostředím atd.
- Policejní psychologie: zabývá se psychologickými aspekty policejní práce
- Psychologie zdraví: aplikuje poznatky psychologie do prevence nemocí a zdravého životního stylu

VYUŽITÍ PSYCHOLOGIE V PRÁCI PSS

V pomáhajících profesích je základem činnosti pracovníka spolupráce s lidmi. Běžný lidský kontakt se ubírá do profesionální roviny, a proto také musíme rozumět druhým, ale i sám sobě.

VÝZNAM:

- Porozumění sobě samému
- Porozumění chování druhých lidí

- Porozumění chování lidí v různých sociálních situacích
- Zlepšit spolupráci v týmu pracovníků
- Zvládat duševní zátěž

ŘEŠENÍ NÁSLEDUJÍCÍCH OTÁZEK:

- Jak jednat s klienty v různých sociálních situacích
- Jak jednat s klienty různých věkových kategorií
- Jak jednat s rodinou a sociálním okolím klientů
- Jak se vyrovnat s nepříjemným prožíváním

BĚŽNÁ PRAXE:

- Poznávání lidí
- Působení na lidi
- Uspořádání záležitostí a podmínek, kde člověk žije
- Poznat sám sebe a využít to k lepšímu porozumění s druhými